Överförmyndar-nämnden

Stadsrevisionen. Borås

Revisionsredogörelse

2020

Andra revisorsgruppen

Kommunfullmäktige
Borås Stad

Revisionsberättelse för Överförmyndarnämnden år 2020

Vi har granskat Överförmyndarnämndens verksamhet och årsredovisning 2020. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning. Till revisionsberättelsen bifogas vår revisionsredogörelse som utgör en sammanfattning av granskningen.

När det gäller nämndens följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut konstaterar vi att Kommunfullmäktige inte angett några indikatorer eller uppdrag till nämnden för 2020.

Vi bedömer att Överförmyndarnämndens verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi tillstyrker att Överförmyndarnämnden beviljas ansvarsfrihet för år 2020.

BORÅS 2021-03-29

Boris Preijde Ordförande	Ingwer Kliche Vice ordförande	Lena Brännmar
Bengt Sandell	Jürgen Urbas	Gabriel Barkarmo

Revisionsredogörelse

I Stadsrevisionens årliga granskning prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig.

Stadsrevisionen lämnar en revisionsberättelse som grund för Kommunfullmäktiges ansvarsprövning. Ställningstaganden i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av nämndens verksamhet som har genomförts under året.

I nedanstående revisionsredogörelse sammanfattas resultat från granskning av årsredovisning, specifika bevakningsområden, fördjupade granskningar och intern kontroll. Granskningen av årsredovisning och intern kontroll är i huvudsak analytisk. Fördjupade granskningar innehåller i förekommande fall substansgranskning/granskning av ändamålsenlighet i vilken Stadsrevisionen kan verifiera måluppfyllelse.

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Nämnden redovisar ett överskott på 569 tkr jämfört med budget. Stadsrevisionen noterar att bufferten är upprättad i enlighet med instruktioner i Kommunfullmäktiges budget.

Resultaträkningen stämmer gentemot avstämning med ekonomisystemet. Nedan redovisas de större budgetavvikelserna.

Verksamhetens budgetram

- Den positiva budgetavvikelsen avser främst intäkter för arvoden och ersättningar till gode män för ensamkommande barn. Kostnad för arvoden och ersättningar till gode män för ensamkommande barn har ersatts av Individ och familjeomsorgsnämnden. Överförmyndarnämnden utgår från att den uppgörelsen kommer att gälla även i fortsättningen.

Kommunfullmäktiges indikatorer med målvärden

Överförmyndarnämnden har inga indikatorer med målvärden beslutade av Kommunfullmäktige för 2020.

Nämndens indikatorer med målvärden

Nämnden har antagit egna indikatorer med målvärden vilket är i linje med Stadens styr- och ledningssystem. Nämnden redovisar måluppfyllelsen i förhållande till nämndens indikatorer enligt nedanstående.

1 ■ 1 ◆ 2 ● 0 ▬ av 4 nämndens indikatorer

De indikatorer för vilka målvärdena inte uppnåtts är:

- **Granskning av årsräkningar, andel färdiggranskade per den sista juni.**
  Målvärdet om 80 % är inte uppnått. Nämnden redovisar ett utfall om 74 % för 2020. Utfallet är sämre jämfört med föregående år då utfallet var 77 %. Främsta orsaken är enligt nämnden resurskrävande granskningsmetodik och det förhållande att extraanställda inte anlitats. Nämnden har under året försökt klara granskningsarbetet med den ordinarie personalen. Sedan lång tid tillbaka har nämnden tillämpat så kallad djupgranskning, till skillnad från så kallad skälighetsgranskning som majoriteten av kommunerna inom

regionen tillämpar. Metodiken är mycket resurskrävande. Länsstyrelsen meddelande år 2019 nya rekommendationer för överförmyndarnas granskning. Länsstyrelsen godtar i sina rekommendationer skälighetsgranskning med djupgranskning enligt en stickprovsmodell. Nämnden kommer att från och med år 2021 att börja tillämpa metodiken.

- **Handläggningen av behov av ställföreträdare enl 11:4 och 11:7 FB ska vara klar inom fyra månader.**
  Målvärdet om 100 % är inte uppnått. Nämnden visar för 2020 ett utfall om 81 %. Utfallet 2019 var 87 %. Utfallet har försämrats jämfört med föregående år. Den pågående coronapandemin har enligt nämnden haft en mycket stor påverkan. Det har varit svårt att rekrytera ställföreträdare på grund av att en stor andel av dessa tillhör riskgrupper. Dessutom har mycket få intresseanmälningar från nya ställföreträdare kommit in. En annan faktor som förlängt handläggningstiden under pandemin är svårigheten att få in nödvändig medicinsk utredning.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Nämnden har avseende 2020 inte fått några uppdrag från Kommunfullmäktiges budgetbeslut.

Konsekvenser av coronaviruset

Den pågående coronapandemin har främst påverkat nämndens möjligheter att rekrytera personer till uppdrag som god man eller förvaltare. Under en lång period inkom i princip inga intresseanmälningar. Under hösten 2020 blev det en viss förbättring. En betydande andel ställföreträdare tillhör riskgrupper och har därför varit ovilliga att åta sig nya uppdrag. Utbildningar som tidigare kunnat ske i större grupper vid fysiska möten har genomförts digitalt. Ekonomiskt sett har situationen påverkat nämnden endast i mindre omfattning. Nämnden redovisar kostnader om 35 tkr med anledning av coronaviruset.

Specifika bevakningsområden

Stadsrevisionen har särskilt bevakat nedanstående områden.

Antal godmanskap per 1000 invånare

Stadsrevisionen granskade 2018 Borås Stads arbete med stöd till enskilda att hantera den egna ekonomin. Stadsrevisionen har i rapporten bland annat efterfrågat ett klargörande av orsakerna till varför antalet personer med god man är väsentligt lägre i Borås Stad än i andra jämförbara kommuner. Sammanfattningsvis konstaterar Överförmyndarnämnden att det inte finns något entydigt svar på den frågan då många olika faktorer samspelar på ett mycket komplicerat sätt. Faktorer av betydelse är demografi, social situation, tillgängliga insatser inom socialtjänsten, reglerna om anhörigbehörighet och olika tingsrätters bedömningar.

Överförmyndarnämndens uppfattning är att den som är berättigad till god man får god man. Under 2020 låg antalet godmanskap per 1 000 invånare i Borås på ca 5,6 % vilket innebär att utfallet är oförändrat jämfört med föregående år.

Kontinuerlig kontroll av fortsatt lämplighet av gode män

När det gäller kontrollen av gode mäns och förvaltares lämplighet finns inga lagregler, men Länsstyrelsen har utfärdat vissa riktlinjer som till övervägande del är bör-krav. Alla nya personer som i Borås ska ta ett uppdrag som ställföreträdare, dvs. gode män eller förvaltare, kontrolleras mot polisens belastningsregister, kronofogdens register och socialtjänstens register. Kontrollen sker innan personer blir kallade på utbildning för uppdraget.

Personer som redan har ett uppdrag kontrolleras alltid mot kronofogdens register om de blir aktuella för ett nytt uppdrag. Stickprovskontroller görs under pågående uppdrag både hos polisen, kronofogden och socialtjänsten när Överförmyndarnämnden finner anledning att göra en extrakontroll. Överförmyndarnämnden hade för avsikt att i september 2020 genomföra kontroll mot polisens belastningsregister avseende en tredjedel av nämndens ställföreträdare. Kontrollerna kunde av olika skäl inte genomföras som avsett. Nämnden har istället genomfört kontroll av samtliga ställföreträdare under inledningen av 2021.

Överförmyndaren kommer från och med 2021 att ha som rutin att en gång per år kontrollera alla med uppdrag mot polisens belastningsregister.

Fördjupade granskningar

Det har inte genomförts några fördjupade granskningar som berör Överförmyndarnämnden under 2020.

Intern kontroll

Nämnderna och Kommunstyrelsen har ansvar för den interna kontrollen och ska genomföra riskanalyser, upprätta planer för och genomföra uppföljning av den interna kontrollen. Nämnden ska även anta egna regler och anvisningar för intern kontroll. Stadsrevisionen noterar att uppföljning och kontroll av kärnverksamhet och administrativa processer i förekommande fall också genomförs inom ramen för kvalitetssystem.

Nämnden har antagit regler och anvisningar för intern kontroll 2019 som förlängts 2020. Nämnden har genomfört en egen riskanalys, som identifierade åtta risker. Planen för intern kontroll omfattade sju kontrollmoment. Samtliga kontrollmoment är avrapporterade till nämnden den 23 februari 2021. Uppföljningen av den interna kontrollen innehåller kortfattade analyser och åtgärder.

Stadsrevisionen noterar att nämnden från och med 2021 kommer att gå ifrån modellen med kontroll genom djupgranskning av samtliga ställföreträdares årsredovisningar. Istället kommer ett system för stickprovskontroller att införas. Det nya arbetssättet bedöms av nämnden vara mindre resurskrävande och ge en rimlig nivå av kontroll.

Presidiemöte

Presidiemöte genomfördes 17 november 2020 med Överförmyndarnämndens presidium, bevakningsansvariga förtroendevalda revisorer, yrkesrevisorer vid Stadsrevisionen och förvaltningsledning.

Sammanfattande bedömning

I granskningen av nämndens årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut och eventuella beslut om nämndspecifika mål. Nämndens interna kontroll bedöms utifrån riskanalys, plan och uppföljning av intern kontroll. I den sammanfattande bedömningen ingår också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot nämnden avseende år 2020.

Nämnden gör med utgångspunkt från årsredovisningen en egen bedömning av hur nära man ligger att uppnå målvärden respektive i vilken utsträckning man har genomfört uppdrag riktade till nämnden.

Stadsrevisionens bedömning grundar sig på helt uppnådda målvärden och helt genomförda uppdrag, eftersom ofullständigt uppnådda mål inte kan bedömas med revisionell säkerhet. Det är samtidigt väsentligt att den enskilda nämnden analyserar och ger rimliga förklaringar till varför man inte uppnår mål respektive inte fullt ut har genomfört uppdrag.

Överförmyndarnämnden har under året inte fått några indikatorer eller uppdrag från Kommunfullmäktiges budgetbeslut. Stadsrevisionen noterar att nämnden har antagit fyra egna indikatorer med målvärden. Överförmyndarnämnden har under året inte uppnått målvärdena för två av fyra av nämndens indikatorer. Nämnden har under året vidtagit åtgärder i syfte att nå målen för nämndens indikatorer.

Det ekonomiska resultatet för nämnden visar på ett överskott mot budget på 569 tkr.

Nämnden har antagit regler och anvisningar för intern kontroll. Nämnden har genomfört en egen riskanalys. I riskanalysen har det identifierats och värderats risker avseende verksamhetsprocesser och ekonomiska kontrollmoment. Nämnden har genomfört samtliga kontrollmoment. Nämndens uppföljning av den interna kontrollen innehåller kortfattade analyser och åtgärder.

Stadsrevisionens sammantagna bedömning är att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen